

บทที่ 1

บทนำ

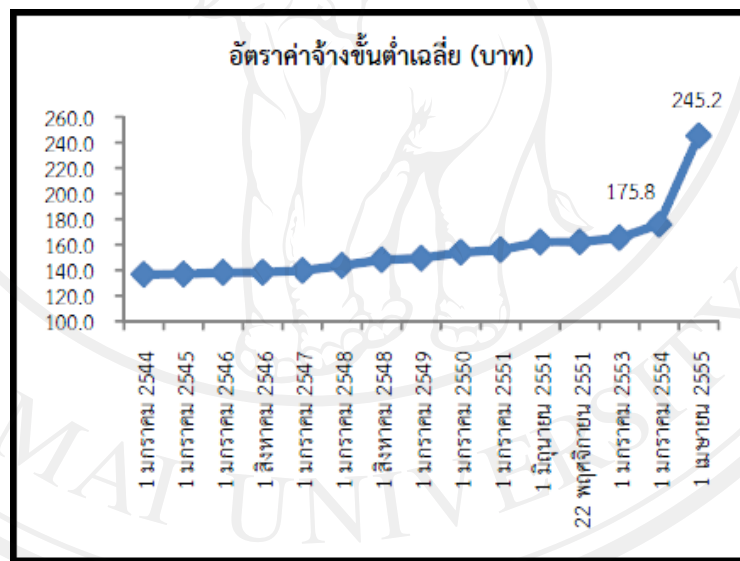
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ตามนิยามขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization หรือ ILO) คือ ระดับค่าจ้างที่ช่วยปกป้องแรงงานระดับล่างจากความยากจน และสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจให้แก่แรงงาน กล่าวคือ เป็นค่าจ้างที่ช่วยให้แรงงานได้รับประโยชน์ของการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่น (Fair Wage) การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น กำหนดโดยคณะกรรมการจาก 3 ฝ่าย คือภาครัฐ นายจ้าง และลูกจ้าง กำหนดผ่าน Collective agreement ระหว่างกลุ่มนายจ้างกับกลุ่มลูกจ้าง และกำหนดโดยอาศัยกลไกตลาดผ่านอุปสงค์และอุปทาน โดยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำนั้นจะไม่ได้เป็นไปตามกลไกตลาดเพียงอย่างเดียว ต้องอาศัยข้อมูลและวิธีการคำนวณที่เหมาะสมตามแต่ละท้องถิ่นและสถานการณ์ และนอกจากนี้ยังมีเรื่องของอำนาจการต่อรอง ความเที่ยงธรรม และการบังคับใช้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย (อำมร เชาวลิขิต, 2554)

ประเทศไทยเริ่มใช้ระบบอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในปี 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ให้อำนาจกระทรวงมหาดไทยพิจารณากำหนดค่าจ้างและค่าตอบแทนต่างๆ อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศใช้ครั้งแรกในปี 2516 อยู่ที่ 12 บาทต่อวัน โดยพิจารณาบนพื้นฐานตามที่แรงงานสมควรได้รับจากการทำงานและความเพียงพอต่อการครองชีพ โดยในระยะแรกนั้นจะจำกัดการใช้อัตราเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรีและปทุมธานี นับตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา อัตราค่าจ้างขั้นต่ำมีผลบังคับใช้ทั่วประเทศ แต่ยังเป็นอัตราเดียวทั้งประเทศ จนกระทั่งเดือนธันวาคม 2544 ได้มีการปรับระบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใหม่ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด เพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างในจังหวัดของตน โดยนำเอาปัจจัยเกี่ยวกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละจังหวัดเข้ามาพิจารณาคด้วย ทำให้ในแต่ละจังหวัดมีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่แตกต่างกัน (โชติชัย สุวรรณภรณ์, 2555)

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการปรับใช้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท โดยอัตราค่าจ้างดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายที่พรรคเพื่อไทยได้ใช้หาเสียงในช่วงก่อนเลือกตั้ง และภายหลังจากการเลือกตั้งวันที่ 3 กรกฎาคม 2555 พรรคการเมืองดังกล่าวก็ได้รับคะแนนเสียงเกินกว่าครึ่ง จึงได้รับการจัดตั้งเป็นพรรครัฐบาล และมีการเริ่มปรับขึ้นนโยบายอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาทตามที่ได้หา

เสียงไว้ โดยเริ่มเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2555 ใน 7 จังหวัดนำร่อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นครปฐม และนนทบุรี ส่วนจังหวัดอื่นๆจะมีการปรับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2556 โดยมีผลบังคับใช้ทั่วประเทศ ซึ่งส่งผลให้มีบุคคลหลายฝ่ายออกมาแสดงความเห็นต่างๆ มีทั้งกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยและเห็นด้วยกับการปรับใช้นโยบายนี้ เนื่องจากการปรับใช้นโยบาย 300 บาท ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดในส่วนของภาคเศรษฐกิจของประเทศไทย กล่าวคือ เดิมทีแล้วค่าจ้างในเขตกรุงเทพมหานครนั้นปัจจุบันอยู่ที่วันละ 215 บาท หากมีการปรับขึ้นเป็น 300 บาท จะทำให้เอกชนต้องมีการปรับค่าจ้างเพิ่มขึ้นอีกวันละ 85 บาท ถ้าคำนวณเป็นรายเดือน (โดยใช้ฐานวัน 26 วัน) คิดเป็น 2,210 บาท ซึ่งแสดงว่าเจ้าของธุรกิจหรือผู้ประกอบการจะต้องจ่ายค่าจ้างเพิ่มให้กับแรงงานอย่างน้อย 2,210 บาทต่อคนต่อเดือน(ธนิต โสรัตน์, 2554)

ที่มา : สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

รูปที่ 1.1 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำเฉลี่ยของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2555 (บาท)

ที่มา : สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

รูปที่ 1.2 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำเฉลี่ยของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2555 (ร้อยละ)

จากรูปที่ 1.1 และรูปที่ 1.2 เห็นว่า การปรับขึ้นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในปี 2555 นั้นค่อนข้างก้าวกระโดดเป็นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2554 โดยจะเห็นได้ว่า ภาคเอกชนจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 39.46 การปรับขึ้นของอัตราค่าแรงขั้นต่ำในครั้งนี้จึงถือเป็นการปรับขึ้นค่าแรงที่สูงที่สุดในรอบ 10 ปี อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้นและเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศต่างๆ ในอาเซียนแล้วจะพบว่า ถึงแม้ประเทศไทยจะมีอัตราค่าจ้างต่ำกว่าประเทศมาเลเซียและฟิลิปปินส์ แต่ประเทศไทยมีต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าประเทศอื่นมากเมื่อเทียบกับอีก 4 ประเทศที่เหลือ คือ กัมพูชา เวียดนาม ลาว และพม่า โดยประเทศไทยมีค่าจ้างต่อปี 2,293 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสูงกว่าประเทศลาวและเวียดนาม 1 เท่า สูงกว่ากัมพูชา 3.5 เท่า และสูงกว่าพม่าถึง 5 เท่า ซึ่งเป็นเครื่องสะท้อนว่า จะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานในอนาคตอย่างชัดเจนดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ค่าจ้างในกลุ่มประเทศอาเซียน

ประเทศ	ค่าจ้างต่อปี (PPP ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน)
บรูไน	-
กัมพูชา	672
อินโดนีเซีย	1,027

ตารางที่ 1.1 ค่าจ้างในกลุ่มประเทศอาเซียน (ต่อ)

ประเทศ	ค่าจ้างต่อปี (PPP ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน)
ลาว	1,057
มาเลเซีย	4,735
พม่า	401
ฟิลิปปินส์	2,053
สิงคโปร์	-
ไทย	2,293
เวียดนาม	1,002

ที่มา : International Monetary Fund (IMF)'s World Economic Outlook Database

ตารางที่ 1.2 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำปัจจุบันและอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศใช้ในวันที่ 1 เมษายน 2555
จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ต่ำปัจจุบัน	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ต่ำที่ประกาศใช้ 1 เม.ย. 55	เพิ่มขึ้น (บาท/วัน)	อัตราการปรับ เพิ่มขึ้น (%)
ภูเก็ต	221	300	79	39.29
กทม. นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร	215	300	85	39.28
ชลบุรี	196	273	77	39.29
สระบุรี, ฉะเชิงเทรา	193	269	76	39.38
พระนครศรีอยุธยา	190	265	75	39.47
ระยอง	189	264	75	39.68
พังงา	186	259	73	39.25
ระนอง	185	258	73	39.46
กระบี่	184	257	73	39.67
ปราจีนบุรี, นครราชสีมา	183	255	72	39.34

ตารางที่ 1.2 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำปัจจุบันและอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศใช้ในวันที่ 1 เมษายน 2555
จำแนกตามรายจังหวัด (ต่อ)

จังหวัด	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำปัจจุบัน	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศใช้ 1 เม.ย. 55	เพิ่มขึ้น (บาท/วัน)	อัตราการปรับเพิ่มขึ้น (%)
ลพบุรี	182	254	72	39.56
กาญจนบุรี	181	252	71	39.23
ราชบุรี, เชียงใหม่	180	251	71	39.44
จันทบุรี, เพชรบุรี	179	250	71	39.66
สิงห์บุรี, สงขลา	176	246	70	39.77
ตรัง	175	244	69	39.43
อ่างทอง, นครศรีธรรมราช	174	243	69	39.66
สระแก้ว, เลย, ชุมพร, สตูล และพัทลุง	173	241	68	39.31
สมุทรสงคราม, ประจวบคีรีขันธ์, สุราษฎร์ธานี และยะลา	172	240	68	39.53
อุบลราชธานี, อุตรธานี และนราธิวาส	171	239	68	39.77
นครนายก บัตตานี	170	237	67	39.41
ตราด, ลำพูนและหนองคาย	169	236	67	39.64
อุทัยธานีและกำแพงเพชร	168	234	66	39.29
ชัยนาท, สุพรรณบุรี, ขอนแก่น และกาฬ สิน	167	233	66	39.52
เชิงราช, นครสวรรค์, เพชรบูรณ์,บุรีรัมย์, ยโสธร, ร้อยเอ็ดและสกลนคร	166	232	66	39.76
ลำปาง, สุโขทัย, ชัยภูมิ, หนองบัวลำภู และมุกดาหาร	165	230	65	39.39
นครพนม	164	229	65	39.63
อุดรดิตต์, แพร่, แม่ฮ่องสอน และ พิษณุโลก, พิจิตร, อำนาจเจริญและ มหาสารคาม	163	227	64	39.26

ตารางที่ 1.2 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำปัจจุบันและอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศใช้ในวันที่ 1 เมษายน 2555
จำแนกตามรายจังหวัด (ต่อ)

จังหวัด	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำปัจจุบัน	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศใช้ 1 เม.ย. 55	เพิ่มขึ้น (บาท/วัน)	อัตราการปรับเพิ่มขึ้น (%)
ตาก และสุรินทร์	162	226	64	39.51
น่าน	161	225	64	39.75
ศรีสะเกษ	160	223	63	39.38
พะเยา	159	222	63	39.62
รวม	176	245	69	39.46

ที่มา : ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง ณ วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไปเล่ม 128 ตอนพิเศษ 144 ง ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2554

จากตารางที่ 1.2 แสดงให้เห็นถึงการปรับใช้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ โดยทุกจังหวัดจะต้องมีการปรับขึ้นค่าจ้างอย่างน้อย 69 บาทต่อวันหรือคิดเป็นร้อยละ 39.46 โดยภายหลังจากวันที่ 1 เมษายน 2555 นั้น จังหวัดน่านรองทั้ง 7 จังหวัดจะต้องมีการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำที่ 300 บาท ซึ่งอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเดิมอยู่ที่ 215 บาทและ 221 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.28 และ 39.29 ส่วนจังหวัดเชียงใหม่ที่มีการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำจาก 180 บาท เป็น 251 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.44

ตารางที่ 1.3 จำนวนแรงงานและค่าจ้างแรงงานที่ต้องได้รับการปรับจ้างเพิ่มขึ้น หลังจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใหม่มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 เมษายน 2555

	จำนวน		ค่าจ้างที่ต้องจ่ายเพิ่ม		ร้อยละของค่าจ้างที่ต้องจ่ายเพิ่ม	
	กรณีต่ำ	กรณีสูง	กรณีต่ำ	กรณีสูง	กรณีต่ำ	กรณีสูง
เกษตรกร ไร่ไม้และ การประมง	1,210,636	1,412,381	2,125,419,057	2,936,879,887	21.71	29.99
การผลิต	1,707,836	2,326,301	1,875,061,784	3,286,858,487	5.29	9.28
การขายส่ง ขายปลีก การ ซ่อมจักรยานยนต์	602,597	953,604	588,050,536	1,203,062,573	3.31	6.78

ตารางที่ 1.3 จำนวนแรงงานและค่าจ้างแรงงานที่ต้องได้รับการปรับจ้างเพิ่มขึ้น หลังจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใหม่มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 เมษายน 2555 (ต่อ)

	จำนวน		ค่าจ้างที่ต้องจ่ายเพิ่ม		ร้อยละของค่าจ้างที่ต้องจ่ายเพิ่ม	
	กรณีต่ำ	กรณีสูง	กรณีต่ำ	กรณีสูง	กรณีต่ำ	กรณีสูง
กิจการอสังหาริมทรัพย์	18,563	28,533	15,457,455	41,463,214	1.66	4.45
กิจการโรงแรมและกา รบริการด้านอาหาร	387,980	514,473	465,392,088	851,719,270	7.82	14.32
รวม	5,174,055	6,961,187	6,752,954,330	11,079,021,305	6.19	10.15

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม

จากตารางที่ 1.3 การสำรวจแรงงานในภาคเอกชนในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2554 พบว่า มีแรงงานในภาคเอกชนทั้งหมด 12,982,211 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนคนละ 8,405 บาท คำนวณเป็นรายเดือนโดยใช้ฐาน 26 วัน พบว่า แรงงานจะได้รับค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 323 บาท เป็นเหตุให้เจ้าของสถานประกอบการต้องจ่ายค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น โดยสาขาที่ผู้ประกอบการจะต้องจ่ายค่าแรงเพิ่มมากที่สุดคือ สาขาเกษตรกรรมที่ต้องอาศัยแรงงานเป็นหลัก นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างเพิ่มขึ้น 2,121-2,936 ล้านบาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 21.71-29.99 รองลงคือ กิจการโรงแรมและบริการด้านอาหาร โดยนายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างเพิ่มขึ้น 465-851 ล้านบาทต่อเดือน คิดเป็นต้นทุนด้านค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.82-14.32

โรงแรมเป็นภาคธุรกิจหนึ่งที่ต้องมีการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีแนวทางในการปรับ 2 แนวทางคือ แนวทางที่ 1 ถ้านายจ้างนำเงินค่าบริการ (Service Charge) จากผู้ให้บริการ มาบันทึกเป็นรายได้ของโรงแรม และจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างเป็นเงินเดือนส่วนหนึ่ง ค่าบริการส่วนหนึ่ง นายจ้างจะต้องจ่ายเงินเดือนและค่าบริการ โดยค่าบริการนั้นจะต้องจ่ายเท่ากันทุกเดือนหรือมีการกำหนดขั้นต่ำไว้และอาจจ่ายเพิ่มสูงกว่าค่าบริการที่กำหนดไว้ก็ได้ หรืออาจจ่ายเงินเดือนและค่าบริการ โดยที่ทั้งสองรวมกันจะต้องไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนด ดังนี้ (สมาคมโรงแรมไทย, 2555)

รูปแบบที่ 1 โรงแรม ก จ่ายเงินเดือนและค่าบริการแบบคงที่

	อัตราค่าจ้างเดิมก่อน 1 เม.ย. 55 = 6,500 บาท		
	เงินเดือน	ค่าบริการ	ค่าจ้าง
โรงแรม ก	4,500	คงที่ 2,000	6,500

ตามอัตราค่าจ้างใหม่ โรงแรม ก อาจใช้วิธีการปรับขึ้นเงินเดือนเพียงอย่างเดียว ตามทางเลือกที่ 1 หรือปรับค่าบริการอย่างเดียว ตามทางเลือกที่ 2 หรือ ปรับขึ้นทั้งเงินเดือนและค่าบริการ

อัตราค่าจ้างใหม่หลัง 1 เม.ย. 55 = 9,000 บาท			
	เงินเดือน	ค่าบริการ	ค่าจ้าง
ทางเลือกที่ 1	7,000	คงที่ 2,000	9,000
ทางเลือกที่ 2	4,500	คงที่ 4,500	9,000

รูปแบบที่ 2 โรงแรม ข จ่ายเงินเดือนและค่าบริการไม่คงที่ แต่ประกันว่าไม่ต่ำกว่าเงินจำนวนหนึ่ง

	อัตราค่าจ้างเดิมก่อน 1 เม.ย. 55 = 6,500		
	เงินเดือน	ค่าบริการ	ค่าจ้าง
โรงแรม ข	5,500	ประกันไม่ต่ำกว่า 1,000	6,500

ตามอัตราค่าจ้างใหม่ โรงแรม ข อาจใช้วิธีปรับเงินเดือนขึ้นอย่างเดียว ตามทางเลือกที่ 1 หรือปรับการประกันขั้นต่ำของค่าบริการขึ้นอย่างเดียว ตามทางเลือกที่ 2 หรือปรับขึ้นทั้งเงินเดือนและค่าจ้างก็ได้

อัตราค่าจ้างใหม่หลัง 1 เม.ย. 55 = 9,000 บาท			
	เงินเดือน	ค่าบริการ	ค่าจ้าง
ทางเลือกที่ 1	8,000	ประกันไม่ต่ำกว่า 1,000	9,000
ทางเลือกที่ 2	5,000	ประกันไม่ต่ำกว่า 4,000	9,000

แนวทางที่ 2 คือ กรณีนายจ้างรับค่าบริการมากจากผู้ให้บริการ โดยไม่บันทึกเป็นรายได้ของโรงแรม เช่น อาจบันทึกบัญชีเป็นเงินบริการรับฝากสำหรับลูกจ้าง และนำมาจ่ายให้ลูกจ้างทั้งหมดหรือจ่ายเป็นบางส่วน ค่าบริการนั้นไม่สามารถนำมารวมเป็นค่าจ้างได้ตามพระราชกฤษฎีกาที่ 8794/2550

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการปรับขึ้นอัตราค่าจ้างขั้นต้นนั้นจะส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจต่างๆ ทั้งด้านการผลิตและการบริการ ซึ่งผลกระทบส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10 ของต้นทุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด อีกร้อยละ 90 เป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ เช่น ด้านเทคโนโลยี เป็นต้น การปรับค่าจ้างครั้งนี้จึงเหมือนเป็นการส่งสัญญาณครั้งใหญ่ที่จะก่อให้เกิดการปรับตัวของภาคธุรกิจให้ดีขึ้น ทั้งในเรื่องของการวางแผนบริหารธุรกิจ การลงทุนใน

เทคโนโลยี เพื่อให้ธุรกิจสามารถที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้ และ หากมองในอีกมุมมองหนึ่งการปรับค่าแรงขั้นต่ำได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำจะส่งผลดีต่อการใช้จ่ายภายในประเทศ เพราะเป็นการเสริมสร้างความ มั่งคั่งให้แก่แรงงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ถือว่ามียาได้ต่ำถึงปานกลางในระบบเศรษฐกิจ โดยตามหลัก เศรษฐศาสตร์ เมื่อประชาชนมียาได้เพิ่มสูงขึ้นก็จะส่งผลต่ออุปสงค์ที่มีต่อสินค้าต่างๆ คือ มีความ ต้องการที่จะซื้อหรือใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจโดยรวมเติบโตได้อย่างน้อยใน ระยะสั้น

ตารางที่ 1.4 ผลผลิตกันท์มวลรวมของจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ.2550-2555

ที่	สาขาการผลิต	2550	2551	2552	2553
1	เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	19,782.50	22,511.00	19,919.00	25,343.00
2	การประมง	269	233	316	258
3	การผลิตอุตสาหกรรม	11,498.70	12,524.00	14,980.00	16,891.00
4	ขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการ คมนาคม	8,750.90	9,082.00	8,691.00	9,909.00
5	ขายส่ง การขายปลีกและการซ่อมแซม	18,205.00	20,120.00	21,116.00	20,899.00
6	โรงแรมและภัตตาคาร	13,223.90	14,014.00	13,863.00	11,878.00
7	การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	2,510.70	2,890.00	2,644.00	3,481.00
8	การก่อสร้าง	7,467.60	7,805.00	7,208.00	6,831.00
9	บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การเช่า	4,767.10	4,694.00	4,783.00	4,984.00
10	ตัวกลางทางการเงิน	5,091.70	5,938.00	5,847.00	6,700.00
11	การศึกษา	12,309.80	12,540.00	11,838.00	12,768.00
12	การบริหารราชการแผ่นดิน	9,467.70	9,548.00	9,443.00	10,257.00
13	การบริการทางด้านสุขภาพ	5,441.60	5,406.00	5,203.00	5,961.00
14	การให้บริการชุมชน สังคม และบริการ ส่วนบุคคล	1,040.80	1,055.00	1,089.00	1,232.00

ตารางที่ 1.4 ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ.2550-2555 (ต่อ)

ที่	สาขาการผลิต	2550	2551	2552	2553
15	การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	869.3	321	366	398
16	ถูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	276	296	296	324
	รวมทั้งหมด	120,972.30	128,977	127,602	138,114

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่

จากตารางที่ 1.4 เห็นได้ว่า จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาในระดับสูง มีศักยภาพในการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และการลงทุน จนมีการพัฒนาเติบโตอย่างรวดเร็ว และได้กลายเป็นเมืองเศรษฐกิจใหญ่อันดับ 2 ของประเทศไทย รองจากกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ เชียงใหม่จะเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจแล้ว จังหวัดเชียงใหม่ก็เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีวัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์ที่โดดเด่น จึงเหมาะสมแก่การเป็นเมืองท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่จึงกลายเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจในทุกด้านของภาคเหนือ และในโครงสร้างของเศรษฐกิจจังหวัดนั้น มีสัดส่วนมาจากกลุ่มธุรกิจที่หลากหลาย ได้แก่ ภาคเกษตรร้อยละ 18.35 ภาคการค้าร้อยละ 15.13 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 12.23 ภาคการศึกษาร้อยละ 9.24 กลุ่มโรงแรมและภัตตาคารร้อยละ 8.6 และการบริหารราชการแผ่นดินร้อยละ 7.43 ถ้าคิดรวมเป็นกลุ่มภาคบริการทั้งหมดแล้ว จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนรวมกันสูงถึงกว่าร้อยละ 40 ดังนั้นมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับภาคบริการเป็นหลัก

ตารางที่ 1.5 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเชียงใหม่ในส่วนของโรงแรมและภัตตาคาร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2553

ปี	2549	2550	2551	2552	2553
GPPโรงแรมและภัตตาคาร	12,290.70	13,223.90	14,014	13,863	11,878
ร้อยละ	11.17	10.93	10.87	10.86	8.6
GPPจังหวัดเชียงใหม่	109,988.30	120,972.30	128,977	127,602	138,114

ที่มา : ศูนย์บริการข้อมูลการค้าการลงทุนจังหวัดเชียงใหม่

จากตารางที่ 1.5 แสดงให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์มวลรวมของโรงแรมและภัตตาคารและผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2553 ว่า มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ถึงแม้ในช่วง 2 ปีหลังจะมีแนวโน้มลดน้อยลง โดยในปี 2552 ประเทศไทยประสบปัญหาทางการเมืองมีการชุมนุมประท้วงและในปี 2553 ประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาน้ำท่วมครั้งใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเชียงใหม่ก็เพิ่มขึ้นทุกปี

ในทุกปีจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในฤดูหนาวที่ถือเป็นฤดูแห่งการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนักท่องเที่ยวทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว เมื่ออุปสงค์การท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นก็ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเติบโตของธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเชียงใหม่ คือ ธุรกิจเหล่านี้ขยายกิจการเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ธุรกิจต่างๆถูกสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ อาทิเช่น โรงแรม ร้านอาหาร รถเช่า ร้านค้าต่างๆ เป็นต้น อีกทั้งระบบสาธารณูปโภคต่างๆก็ได้ถูกพัฒนาตามไปด้วย เพื่อให้เชียงใหม่กลายเป็นศูนย์กลางแห่งการท่องเที่ยวในภาคเหนืออย่างเต็มรูปแบบ และรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ก็เป็นรายได้ส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1.6 จำนวนของโรงแรมและผู้มาเยือน นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

รายการ	ปี		
	2552	2553	+/(%)
จำนวนโรงแรม	410	447	9.02
จำนวนห้องพัก	22,493	23,292	3.55
จำนวนนักท่องเที่ยว	2,394,388	2,770,142	15.69
ชาวไทย	1,373,923	1,659,438	20.78
ชาวต่างประเทศ	1,020,465	1,110,704	8.84

ที่มา : สำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่

จากตารางที่ 1.6 แสดงให้เห็นว่าจำนวนโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน โดยในปี 2553 มีจำนวนโรงแรมที่เพิ่มขึ้นจากปี 2552 คิดเป็นร้อยละ 9.02 จำนวนห้องพักเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 3.55 และ

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 15.69 (สำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ , 2555) ก่อให้เกิดความต้องการแรงงานที่จะเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม โรงแรมที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในทุกๆปีดังตารางที่ 1.7 โดยพบว่าจำนวนแรงงานในภาคธุรกิจ โรงแรมและภัตตาคารอาหารนั้นมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี 2549-2553 ซึ่งก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้ในการใช้สอย ประกอบกับรัฐบาลมีการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท ทำให้ประชาชนมีรายรับเพิ่มมากขึ้น จึงมีเงินในการจับจ่ายซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือเป็นการกระตุ้นการใช้จ่ายและเศรษฐกิจของจังหวัดจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1.7 จำนวนแรงงานในภาคธุรกิจ โรงแรมและภัตตาคารอาหารในเขตภาคเหนือ (พันคน) ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 – 2553

ปี	2549	2550	2551	2552	2553
โรงแรมและภัตตาคาร	338.53	355.79	360.26	400.89	417.2

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ รายจ่าย และการออมของพนักงานโรงแรม ภายหลังปรับค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้น มีผลต่อการใช้จ่ายและการออมของพนักงานโรงแรมในช่วงหลังปรับค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท
2. เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของแรงงานในอุตสาหกรรมโรงแรมเกี่ยวกับการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงพฤติกรรมหรือแนวโน้มการใช้จ่ายของพนักงานโรงแรม ซึ่งเป็นแรงงานในสาขาธุรกิจหนึ่งที่มีการปรับขึ้นค่าจ้าง ว่าภายหลังจากการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาทแล้ว พนักงานเหล่านี้จะมีพฤติกรรมการใช้จ่าย การออมหรือการลงทุนเปลี่ยนแปลงอย่างไร
2. การศึกษาครั้งนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐที่สามารถใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับผลของการปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำภายในประเทศและสามารถนำไปใช้วางแผนการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำอีกในอนาคต

3. การศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัย นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจ โดยนำข้อมูลจากการศึกษาเล่มนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของพนักงาน โรงแรมเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ รายจ่าย และการออมของพนักงาน โรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาถึงจำนวนการใช้จ่าย ทั้งในด้านการใช้จ่ายเพื่อการยังชีพและการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ ตลอดจนรูปแบบของการออมของพนักงาน โรงแรม อีกทั้งยังศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของพนักงาน โรงแรมที่มีต่อการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท

1.5 นิยามศัพท์

ค่าจ้างขั้นต่ำ หมายถึง ค่าจ้างที่ต่ำที่สุดที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดขึ้นและประกาศใช้โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานในพระราชกฤษฎีกาเบกษา เพื่อให้นายจ้างถือปฏิบัติในการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้าง ถือว่าเป็นมาตรฐานการครองชีพขั้นต่ำของลูกจ้างและนายจ้างจะจ่ายต่ำกว่านี้ไม่ได้ แต่จ่ายสูงกว่าได้

ค่าบริการ (Service charge) คือ การคิดค่าบริการจากลูกค้าเพิ่มจากค่าสินค้าหรือบริการ โดยทั่วไปจะคิดกันประมาณ 10% ของราคาสินค้าหรือบริการ ซึ่งการวางหรือกำหนดอัตราก็เพื่อเป็นค่าบริการซึ่งมักมีความชัดเจนว่า มีการจัดทำให้ ทั้งนี้ลูกค้าจะต้องจ่าย แต่ไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าทิปอีก แต่ลูกค้าบางคนใจดีก็อาจให้เสริมเพิ่มจาก Charge 10% ดังกล่าว ส่วนกรณีการคิด Service Charge ให้กับพนักงานนั้น ทางปฏิบัติจะไม่มีโดยตรง แต่น่าจะหมายถึงการยกค่า Service Charge ที่คิดจากลูกค้า 10% นั้น ให้กับพนักงานไปแบ่งกันในหลายรูปแบบ เช่น Service charge, Incentive, Bonus

ค่าล่วงเวลา หมายถึง เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่คนงาน เพื่อตอบแทนที่ลูกจ้างทำงานเกินเวลาปกติหรือทำงานในวันหยุด สาเหตุที่ต้องมีการจ่ายเงินค่าล่วงเวลา เนื่องจากลูกจ้างควรมีเวลาที่จะพักผ่อนที่เป็นเวลาของตนเอง แต่พวกเขาได้เสียสละเวลาความสุขนี้เพื่อมาทำงาน จึงควรได้รับค่าตอบแทน

แรงงาน หมายถึง พลังงานมนุษย์ซึ่งประกอบด้วย กำลังกาย กำลังความคิด การมีฝีมือในการทำงาน โดยได้รับการฝึกฝนมาแล้ว และมีความรู้ความสามารถ โดยทั่วไปแล้วคำว่า แรงงาน หมายถึง ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด แบ่งเป็น แรงงานไม่มีฝีมือ แรงงานกึ่งมีฝีมือ แรงงานมีฝีมือ

ธุรกิจโรงแรม หมายถึง สถานที่ประกอบการเชิงการค้าที่นักธุรกิจตั้งขึ้น เพื่อบริการผู้เดินทางในเรื่องของที่พักรักษา อาหาร และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพักรักษาและเดินทาง หรืออาคาร

ที่มีห้องนอนหลายห้อง ติดต่อเรียงรายกันในอาคารหนึ่งหลังหรือหลายหลัง ซึ่งมีบริการต่าง ๆ เพื่อความสะดวกของผู้ที่มาพัก

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่างๆ มาผลิตบริการอย่างใดอย่างหนึ่งด้านการท่องเที่ยว ที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายหรือความพึงพอใจ และขายบริการด้านการท่องเที่ยวนั้นให้แก่ผู้เยี่ยมชม